

„Gazeta” este în în-că-are-și
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fl., pe trei luni 10 fl.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunii, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU XVI.

Nr. 279.

Brașov, Vineri, 17 (29) Decembrie

1893.

La adresa d-lui Hieronymi.

(Două interpelațiuni.)

Brașov 16 Decembrie v.

Este în toate statele constituționale ușă, ca miniștrii responsabili să fiă interpelați și pe calea presei asupra unor fapte, împrejurări și evenimente, cari preocupă și neliniștesc în grad mare opinia publică.

După ce cei de la putere mereu ne asigură, că toți cetățenii se pot împărtași în acest stat de binefacere constituționalismului, recurgem și noi la același mod, practicat în măsură atât de largă de diaristica maghiară și ne luăm voia a adresa cu tot respectul d-lui Carol Hieronymi, ministru de interne, două interpelațiuni, rugându-l a ne da deslușirile convenite prin organele sale de publicitate asupra unor împrejurări și fapte, cari agit și neliniștesc adânc spiritele cetățenilor de naționalitate română.

Sunt câteva luni, de când în fața esceselor vandalice ale „patrioților de stradă” din Oradea-mare și Turda, escese, cari au fost aspru condamnate de însuși Maiestatea Sa, cu ocaziunea recepțiunii din Boroșu-Sebiș, am arătat cu câtă nerăbdare se așteaptă în toate cercurile române, ce va face guvernul, ce va întreprinde de desebire Escelența Sa ministrul de interne spre a pedepsi pe escedenții culpabili, dându-se astfel satisfacția convenită acelor cetățeni nevinovați, cari au fost atacați în mod barbar și mișeseși în averea și în viața lor.

D-lui ministru Hieronymi își va aduce aminte de sigur, că după săvârșirea acelor escese și-a dat cuvântul, că va face o cercetare foarte riguroasă și că a numit spre scopul acesta chiar un comisar guvernial.

După ce de astă veră și până

în momentul de față nu s'a audiat absolut nimic nici despre decursul cercetării, nici despre măsurile eventuale luate de comisarul guvernial însărcinat cu conducerea ei;

După ce acesta tăcere și nepăsare a guvernului față cu escedenții maghiari produce cu atâta mai mare indignare și amărăciune în sinul cetățenilor de naționalitate română, cu cât același guvern a continuat în același interval și continuă cu vehemență tot mai mare urmărirea judecătorească în contra-le pentru manifestarea sentimentelor, a dorințelor și postulatelor lor naționale.

Întrebăm pe d-lui ministru de interne Hieronymi, dacă nu crede, că este de datoria sa, ca consiliarul alui Majestății Sale și ministru răspunzător, de a lumina și liniști opinia publică a unei părți foarte însemnate a cetățenilor statului, făcându cunoscut rezultatul cercetării ordonate din parte-i în afacerea esceselor de stradă săvârșite în Turda și Oradea-mare?

A doua interpelare, ce ne luăm voia a-o adresa d-lui Hieronymi pe această cale, privește două enunțuri ale Escelenței Sale, făcute în două scrisori, cari au produs cea mai mare consternare și indignare în sinul Românilor.

Este în general cunoscut, că în primăvera anului acestuia d-lui Hieronymi a adresat prin fișpanul respectiv cuvinte de recunoștință renegeului Geza Kosztenszky pentru broșura sa politică „Nemzeti politika a felvidéken”, în care a zis: „la o parte cu minciuna, că noi Maghiarii n'am voi să despoim națiunile nemaghiare de naționalitatea lor!”

Recunoștința exprimată față de autorul unei astfel de broșuri învolve o aprobare din partea ministrului a tendințelor criminale, ce le

profesează și le mărturisesc în publicul acel renegețu.

Este mai departe cunoscută și scrisoarea, ce a adresat-o d-lui ministru Hieronymi unui alt renegețu, a polacului Sadetzky, șeful secțiunii Karpategyletului din Clușiu.

Acosta scrisoară, de totu ciudată, se ocupă de împăcarea Românilor cu Maghiarii pe cale socială, dintr'un incident de nimic, și prin tonul ei ea constituie un felu de insultă la adresa Românilor, căci lasă a se cunoște, că ministrul îi consideră pe aceștia atât de simpli și ignorați, ca să credă, că densul în serios ar vrea să inaugureze pe acesta cale împăcarea Românilor.

În fața acestor enunțuri ale ministrului de interne ne luăm permisiunea a pune Escelenței Sale întrebarea:

Care dintre aceste două adrese este cea adevărată? Adresa cea dată cu pripită nesocotită renegețului Kosztenszky, ori adresa asemenea pripită, der cu atât mai ciudată, dată renegețului Szadeczky dela Karpategyletul din Clușiu?

Cestiunea transilvană în camera română.

Precum am anunțat erii, cu ocaziunea desbaterei pe paragrafi a proiectului de răspuns la Mesagiul Tronului, în ședința de Luni, la paragraful II relativ la politica esteriară, a luat cuvântul d-lui Ione ă Grădișteanu. Etă, pe scurt, cuprinsul importantului său discurs:

D. Ione ă Grădișteanu dorește mai întâi să scie, dacă d. Carpă, ministru al domeniilor, a vorbit în Senat în numele ministrului, și dacă e adevărat, că noi am intrat în tripla alianță? D-sa zice, că în principiu, nu e în contra alipirii la tripla alianță voește să scie, dacă s'a ținut sémă cu ocaziunea intrării noastre în tripla alianță, de interesele de

asistență ale némului românesc și de situațiunea Românilor de peste Carpați.

Cestiunea Românilor din Transilvania devine din an în an mai mare, mai primejdiosă pentru noi Români. Fără rezolvarea ei noi nu putem intra în tripla alianță, căci ea este o cestiune de esistență pentru regatul românesc... Statul român s'a dezvoltat, grația Românilor din Transilvania. Citéză pe Lazară, Șincai, Klein și alți luptători ai némului românesc.

Dintre toți oratorii, cari au vorbit, nimeni n'a îndrăsnit să spună, că noi vom merge alături cu Ungurii. Națiunile, ca și oamenii, au aspirațiunile și sentimentele lor. Nu putem întinde mâna calăilor neamului nostru. (Aplause.)

D. ministru de externe a zis în Senat, că persecuțiunile fraților noștri sunt pretinse.

D. Al. Lahovari, ministru de externe: Vă înșelați, d-le Grădișteanu!

D. I. Grădișteanu zice, că chiar miniștrii unguri recunosc persecuțiunile Românilor din Transilvania. E de datoria noastră, ca această cestiune să se discute pe larg în parlamentul român, căci noi suntem stăpâni pe politica noastră esteriară. Cestiunea cum o punem noi, nu jignesc pe nimeni. Răspectăm tratatele.

Eu nu cer intervenire, fiindcă n'avem dreptul. Avem însă dreptul să arstăm, în ce condițiuni ne putem alipi de tripla alianță.

Aici nu e vorba, ca în Italia de irendentism. La noi n'a esistată nici odată irendentismul. A eșit un diar irendentist, der acesta nu e decât opera unor copii.

Rezolvarea acestor cestiuni este în interesul chiar al Austro-Ungariei.

Ungurii jócă și aș un rol de tulburători ai pazei. Ceea ce cer aș Români de dincolo, au mai avut și în vechime.

Persecuțiunile în contra Românilor din Transilvania la începutul acestui vécă au dat rezultat, căci mulți Români de lângă Tisa și-au pierdut limba.

Încercarea de maghiarisare, ce se face aș, este mult mai sistematică, căci ea este

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Gloria „Valahiloru”.

(Urmare.)

E unu ce cunoscut, că a fi unu bun „pușcaș” și unu bun „vânătoru” sunt două concepte deosebite. Am cunoscut renumiți pușcași, cari ori-ce obiecte aruncate în aer: mere, cruceri etc. le împușca cu cea mai mare siguranță, der erau vânători miserabili. Din contră, am cunoscut buni vânători, cu mai puțină siguranță la pușcătură. Celu ce e și pușcaș și vânător slab, se numește „pierde vară.” (Sontagsjäger). Când cineva e unu vânător și tot-odată unu pușcaș sigur, apoi acela își cucerește unu renume.

Arta vânătoriei, ca toate artele, își are și ea istoria și literatura sa. La Români, se înțelege, locul acestora îl ocupă tradițiunea. Alte popore mai civilizate aranjează esposiții foarte interesante despre totu ce privește arta vânătorescă, au biblioteci și muzee prețioase, cari te conduc până în cele mai îndepărtate secole, arătându-ți treptat, pasu de pasu, dezvoltarea și per-

fecțiunea mijlocelor și gustului întru exerciarea acestei nobile și folositoare distracții.

Vânătorii români de munte, mai ales vânătorii de urși, au stat, în toate timpurile, în mare vécă. Guvernatorul, principele Schwarzenberg, care numai amiculu Românilor n'a fost, îi lauda foarte mult; pe cei mai renumiți a lăsat să-i fotografieze, și-a făcut unu album din portretele lor. Principele de coronă Rudolf, care era unu pasionat și escelent vânător, prețuia mult pe „Bade Nichita” din Gurghiu, care pușcase în viața sa trei-deci de urși; cându i s'a telegrafat prințului de coronă Rudolf, că pe „Bade Nichita” l'a omoritu unu tauru, s'a intristat, apoi a dispus, ca să i se facă o înmormentare onorifică și vânătorii curții să-i tragă salve la mormentu. Astfel a fost înmormentat „Bade Nichita,” în dsa poporului, „ca unu generalu.”

Și nu fără temei sunt vânătorii de Alpi prețuiți și stimați, căci fără de densii nici că s'ar pute eșecuta o vânătoare de dai Dómne.

Vătavulu pușcașilor și vătavulu gonacilor sunt de regulă cei mai buni puș-

cași și vânători, oameni înțelepți, energici, cari cunosc munții, precum își cunosc omulu odaia sa.

Și în toate anutimpurile, unde trebuie căutat vânătoru; știu să-l descuce urma. Cu unu cuvântu, te duc la sigur. Știu cu siguranță, la care „pusore” are să trecă capra, la care porcul și la care ursul. Astfelu i posteză pe vânători, care e „de nedejde” îl pune, unde scie că „răsuflă” ursulu, unde își are trecătoarea. (Wechsel).

Posedă talentulu d'a organiza și comanda „góna”, asemenea unu bunu comandant de armată. Din toate aceste considerante și-au cucerit o autoritate asupra țeranilor, cari ascultă și implinesc ordinul acestor vătavi.

Ți-e mai mare plăcerea cându aș dispozițiunile vătavului. Ajungendu caravana la pôlele muntelui, domni călare și în trăsuri țărănesce, er țeranii pe jos, între îndatinatele lor glume și risete, de-odată pășesc înainte o figură imosantă, oțelitu de vifor și crivețu, cu fața brună de arșița sôrelui, de statură mijlocie, der vânătoru, precum e adevăratulu soiu românesc,

cu ochi de vultur, purtându pe umeru o „flintă.” Elu pășesc mândru, cu încredere și curagiu, ca omulu, care e consciu de valoarea sa. Se face o adencă tăcere. Vătavulu, căci elu comandă:

„Pușcașii la o parte; gonacii în altă parte!”

La momentu se eșecă acestu ordin; er „Valachulu” privind cu mândria, cum ascultă domni, mic și mari, de ordinulu densului, continuă astfel: „Vânătorii să-și încarce armele!” Gonacii primesc 3 comandant, fiesce-care are sub comanda lui vre-o sută de gonaci, cari se împart în centru, în aripa dreptă și în aripa stângă, peste trupa întrégă e vėtavulu gonacilor.

Acum se începe o înțelegere cu graiulu, între vėtavulu vânătorilor și acela alu gonacilor, astfelu, ca toți să-și audă, pentru-că acestu „înțelesu” servește ca planu de vėnatu: „ordre de bataille.”

„D-ta bade Șofrone, vei înșira gonaci până, câte 20 pași unulu de altulu; ai grijă ca să poți cu ei închide întregu muntele, până la „fața.” Vei sta apoi loculu, până cându voiu da eu semn cu cornulu.

Eu am să înșir pușcașii, încependu

basată și pe legi economice. Ea este forțe amenințătoare, și decă nu se voru lua măsură, mâne ne vomu pomeni numai cu Românii din Brașov. Ungurii au un sistem de maghiarizare. Ei au început cu Românii din apropiere de Ungaria și mergu treptat spre Cargați.

D. Grădișteanu dice, că amicitia cu Austro-Ungaria nu ne pôte fi de nici un folos, câtu timpu naționalitățile de acolo voru fi în luptă.

Cestiunea Transilvaniei trebuie pusă pe față, căci ea trebuie să se rezolve acum în timpu de pace și cu pace.

Maghiarii sunt îngrijați de atitudinea noastră, această probază că noi valorăm ceva... Ministrii ungurii sunt pentru o împăcare. Cestiunea se va rezolva cu atât mai curând, cu câtu noi vomu proclama solidaritatea noastră cu Românii de peste munți.

Înzădaru v'afți lega d-vostă, căci nici odată nu veți avea consimțământul țării întregi. Voturi la Cameră, la alegeri se obțin ușor, acestu consimțământu nu se pôte obține nici odată. Nu facu politică di această cetiune. Eu vă rog ca în această cestiune să fiți glasul sincer al națiunii române, care își reclamă dreptul la existența ei. (Aplause.)

D-lu Al. Lahovari, ministrul afacerilor străine, răspunde d-lui Ionel Grădișteanu. Dice că în urma discursurilor strălucite alu d-lui Maiorescu și a ministrului T. Ionescu are puține vorbe de spus în această cestiune.

Cu toate aceste d-lu Al. Lahovari desfășură pe larg fazele politice esteriore dela 1867 încôce, arată ce atitudine au observat liberalii, cari au fost 12 ani la putere în politica esteriore și în deosebire față cu cestiunea Transilvaniei și cu transilvănenii. După aceea d-lu Lahovari adevăratu ministru al conservatorilor, care au învinuit, că nu s'ar interesa de soarta Romanilor asuprași încheie cam așa:

Românii de peste munți au fost îmbrățișați cu căldură. Le-am deschis toate carierele dela noi, i-am făcutu profesori și le-am încredințat educațiunea inimilor tinerimei noastre (Aplause prelungite).

Două lucruri nu putem da Transilvănenilor și nici d-vostre nu le veți da, ori câte promisiuni le veți face:

Nu putem face o intervenire oficială. Său unu samsarlicu onestă sau neonestă, și această din cauză că:

Nici ei nu ceru intervenire, alu doilea, fiindcă nu le-ar fi folositoare și alu treilea, fiindcă am lipsi tuturor obiceiurilor internaționale.

În alu doilea rând, nu putem subordona politica statului nostru dorințelor și intereselor lor. (Aplause.)

Unu ministru român, trebuie să se îngrijescă înainte de toate de interesele vitale ale acestui regat (Aplause).

Cum voiu apăra interesele vitale ale țării, acesta e treaba mea și a majorității, care pôte să-mi acorde încrederea, ei s'au să-mi-o refuze. (Aplause prelungite).

După acesta paragrafulu II din proiectul de Adresă se votază și se continuă desbaterea pe paragrafi.

CRONICA POLITICĂ

— 16 (28) Decemvre.

„Liberté“ din Paris publică următoarea telegramă primită dela corespondentul său bucureșean, cu data de 5/17 Dec.: „Guvernul român a luat o deciziune importantă în privința politice sale internaționale. După inițiativa regelui Carol, consiliul de miniștri s'a întrunitu trei zile de-arândul sub presidenția regelui pentru a hotărî purtarea ce trebuie să aibă România în cazul unu răboiu între cele trei puteri centrale aliate și între Franța și Rusia unite. La sfârșitul celei d'a treia ședință, majoritatea miniștrilor s'a declarat, conform ideii d-lui Lascăr Catargiu, în favoarea neutralității absolute a României. Regele Carol s'a unit și el cu opiniunea majorității, declarând, că el a fostu totdeauna de această părere, d'ar a trebuit să păstreze tăcerea pentru a nu avea aerul d'a influența pe miniștri. Agenții Austro-Ungariei și Germaniei au trimis curieri speciali către guvernele lor pentru a le comunica această deciziune.—Confrații noștri dela țiarul „l'Independance Romaine“, reproducând această telegramă, dice „Românul“, o consideră ca o glumă și o tractează din punctul acesta de vedere.

Israelul jidovesc din faimosul Seghedin, a trimis o adresă de felicitare ministrului Wekerle. În adresa acesta șacterii și hahamii din Seghedin aduc „liberalului“ guvern unguresc cele mai adânci expresiuni de mulțumire pentru reformele bisericesti politice, prin cari „se inaugurează pentru națiune o nouă strălucire“. Mai ales își exprimă jidovimea din „Alfold“ bucuria sinceră, că i-se dă libertate religioasă nețermurită și că legea jidovescă se primesc prin numele reforme în rândul celorlalte religii creștine. — Ferice de Jidovi! Ei potu mulțumi acum lui Jehova, că au aflatu pământul promisiunii pe plaiurile acestei nenorocite țări, și că pot, din grația lui Wekerle și a ortacilor săi, să se fălăscă cu „inaugurarea erei noue pentru națiune“ — adecă pentru ei.

În Belgrad se continuă procesul contra ministerului Avakumovic. În 26 Decemvre n. președintele Pera Velimirovic a deschis ședința pertractărei. Acușajii erau cu totii de față. Președintele dispune să se citească scrisoarea de apărare, pe care la timpul său o așternură ministru acușajii înaintea Scurștinei. Secretarul de stat Stă-

mencovic a cetit apărarea, precum și vorbirile, ce le-au ținut în Scurștină miniștrii Avakumovic și Ribarac. Pe 27 Decemvre au fost citiți spre ascultare 100 de martori. Ascultarea acestora va dura cel puțin 14 zile. În cercurile radicale se crede ca sigură condamnarea acușajilor. E interesant, că guvernul a înștiințat pe directorul penitenciarului din Pojorovatz, să țină gata 8 dintr cele mai bune odăi. Din acesta se vede, că fostul ministru liberal s'ar pedepsi în Pojorovatz. Ribarac a publicat o declarațiune în „Srpska Zastava“, în care declară de neadeverată scirea țărelor streine, că Ristic i-ar fi dat câteva scrisori de ale lui Milan, ca să le folosească la apărare.

Din Senatul român.

Discuțiune privitoare la cestiunea română.

Discursul d-lui P. S. Aurelianu.

(Fine)

D-lu Sturdza v'a espus numai cestiunea Transilvaniei și v'a rugat să dai un răspuns asupra acestei cestiuni. D-vostre însă, în loc să răspundeți la cestiune, ați făcut unu rechizitoriu în contra d-lui Sturdza, afirmând, că d-sa a voit să vândă țera la Evrei, că a fostu pentru indigenarea Evreilor pe categorii și că a dispus de țera, ca de moșia d-sale.

Ei bine, d-lor, vă întreb: Acum în o cestiune atât de gravă, asupra căreia sunt așintite privirile tuturor Românilor, se răspunde în modulu acesta, d'icând d-lui Sturdza: Te ocup de cestiunea Transilvaniei, tu, care ai voit să dai țera la Evrei?

Cu totul altele ar fi trebuit să fie cuvintele și forma cu care d-vostre să veniți a răspunde într-o cestiune atât de importantă. Ați preferat forma comună trivială; acușări neîntemeiate; n'afți câștigat cu acesta. Nu este de ajuns, ca să aruncați o afirmare atât de nesocotită pentru ca lumea să vă credă.

Fă-care avem trecutulu nostru în politică și fă-care putem răspunde cu fapte. Decă este vorba de cestiunea israelită, noi aceștia, cari avem obiceiul de a vă arăta părerile și pe calea publicității, putem să vă aducem suma de broșuri și de articole, din cari se va vedea, că nu numai nu am căutat să dăm țera la Evrei, d'ar că din contra am căutat să rezolvăm cestiunea în interesul nemului românesc. Și acesta pe atunci când d-vostre nici nu vă gândeați la d'nsa. Și cu toate luptele noastre în cestiunea israelită, totuși îndrăzniți să ne acușati, că am căutat să dăm țera Evreilor.

Sunt convins, că în conștiința d-vostre nu credeți acesta, și atunci mă întreb: De ce întrebunți în discuțiune argumente, pe cari singuri nu le credeți?

Etă de ce, d-lor, d'isei, că imi pare rău, că cestiunile s'au coborât, nu s'au ținut la înălțimea lor. Când oratorii opoziției vorbesc cu desăvârșire obiectiv, guvernul trebuie să pună în discuțiune gravitatea ce compoartă asemenea discuțiune și să înlăture acea certă, care mie imi displace cu desăvârșire, și care face, ca cestiunile să p'erdă din importanța și farmeculu lor.

care are să rămână acolo unde-i voiu arăta ea „pusoarea“. Nu-i ertat să fumeze, să tușescă, să se facă vr'unu șgomot, căci ursul e forțe viclean, se scie p'ază de minna.

Decă se apropia ursul, trebuie tras în el, înainte d'a eși în „linia“, sau decă nu s'ar put, atunci trebuie lăsat să trecă, d'ar în „linia“ la nici unu casu nu-i ertat să pușcă, nu cumva să-l împușcați pe vecin.

Decă unu urs rănit ar ataca pe unu pușcăș, atunci vecinul d'nsului trebuie să-i sară într'ajutor. Fiesce-care trebuie să se încredințeze, unde e „pusoarea“ vecinului său din dreapta și din stânga, ca să scie: unde pôte pușca și unde nu.

Decă s'a sfârșit gona, toți venătorii au să iase pe această potecă în sus, unde ne adunăm cu toții. Fiesce-care să-și porțe arma pe umăr cu țeva în sus, ca să nu se întemple o nefericire. Să mergem cu ajutorul lui Dumnezeu!

(Va urma.)

Ați declarat, onor. D-le ministru, și vă cred, că aveți raporturi amicale cu toate puterile europene. Ne place să auzim lăralt acesta, decă nu știu, decă aceste raporturi amicale sunt în adeveră cu toate puterile europene. Negreșit, că oficialu nu puteți declara; d'ar noi, ca opozițiune, putem vorbi. Nu știu în ce consistă amicia ce aveți cu toate puterile și care ați câștigat pe totă linia; știu însă, că o putere vecină și anume Ungaria nu face decă să ne dea vecinici motive de mahnire și supărare. Ați întreatu, D-le ministru, că decă am fi noi la guvern, totu aceleași vederi am ave, ca acelea rostite de D. Sturdza; vă declar, că vom ave absolutu aceleași vederi, căci n'avem obiceiul să spunem într'unu fel și să facem altfel.

D. ministru alu domeniilor, P. P. Carp: Vă declar, că n'afți face-o:

D. P. S. Aurelianu: D-le Carp, eu știu că d-ta ești proroc, că între alte calități ai și pe aceea de a proroci; d'ar să-mi fi permis a declara, că în această cestiune am face mai mult, decătu faci d-ta.

Decă este vorba de a dobândi puterea cu condiții, cari nu ne convin, noi nu avem nici o grabă d'a veni la putere; prin urmare, n'am primi puterea, decătu în condițiunile, în cari ni-ar conveni, d'ar nu cu ori ce preț.

D-lor, ni s'a spus și ni se dice mereu: De ce vă amestecați în cestiunea transilvană? Eh, întreb: Este ore permis cuiva să mai pună cestiunea acesta?

...Tăcerea, față cu suferințele și cu torturile fraților noștri de peste Carpați, ar fi o adevărată crimă și ni-ar atrage meritatul dispreț al întregi Europe. Când noi am voi să tăcem, nu va tăcea Europa, și decă n'am lua noi în mână cestiunea, ar lua-o Europa. D-le ministru, mai înainte de a se trata cestiunea în Parlamentul român, întreaga presă europeană, și chiar americană, a vorbit de d'nsa. În timpul de civilizațiune, în care trăim, cestiuni ca aceea a Românilor transilvăneni nu se pot înlătura, și decă am fi așa de denaturați, încatu să stăm indiferenți, alții voru lua cestiunea în mână. Decă vom tăce noi, nu va tăce Europa civilisată. Vă aduceți aminte, cum marele Gladstone protesta în contra maltratărilor, ce suferiau Bulgarii?

Cum voiu să tăcem noi? Să uităm totul? Să presupunem, că a dispărut din nou vocea sângelui; d'ar sentimentulu de grațitudine nu este nimic? Boerii veșchi vă pot da o lecțiune în această privință; sub regimulu lor a venit Lazaru spre a începe lupta crâncenă contra fanariților, cari ne lăsa limba din școli și biserici, ne falsificase istoria. Când lui Lazaru i-a ridicat, n-am ridicat cu toții o statuie aci, în fața Academiei, am făcut unu acelu mare, am spus ceva înaintea Europei și înaintea țării. Putem ore uita, că de acolo din Transilvania ni-a venit lumina, ne-au venit dascăli, cari se ne reconstrue istoria nemului nostru, se ne dea limba cultă cu alfabetulu ei latin, desbrăcând-o de atăea străinismuri? Uitați, că ei au luptat mai cu putere contra acelor, cari ne treceau de sclavi? Uitați ore pe nemuritorii ardeleni, cari ne-au scos din întuneric și ne-au îndreptat pe marea cale a românismului, pe care fanariții și alți streini îl năbuseră cu totul?

Cându omenii aceștia au fost dascăli noștri, povățuitorii noștri, acum, când descendenții lor gemu sub jugulu apăsării, să stăm nepăsători? Nu mai insistu asupra acestui punct; D. Sturdza a vorbit în mod strălucit și a vorbit în numele nostru a tuturor din partidulu liberal.

De aceea, D-le ministru, nu mai ve perdeți timpul sfătuintu-ne ca să nu ne atingem de dureroasa cestiune a Românilor din Transilvania și Ungaria; căci aceasta este cu neputință pentru ori-ce om, în ale căruia vine se află sânge românesc și în a căru inimă mai bate încă acelu înalt simțământ al solidarității, care legă pe toți Români, ori unde s'ar afla ei. Noi ne vom ocupa de cestiunea Romanilor, după cum se ocupă astăzi totă presa europeană, și pôte și toate cabinetele europene. Cestiuni ca acestea nu se pot puze sub o broc, sub pretextu de adâncă politică. Politică de felulu acesta înjosece neamurile și atrage după d'nsa disprețulu lunei civilisate. Nu d'ar noi liberalii vomu urma o asemenea politică; nu noi vomu sta nepăsători față cu suferințele atâtor milioane de Români. Avem destul tact și destul conștiință despre interesele Regatulu român pentru a nu le compromite prin atitudinea noastră față cu cestiunea Romanilor din Transilvania. Fiți siguri, că trecutulu marelu nostru partid nu va servi de călăuz și de astă-dată, ca în toate celelalte ocașuni, când au fost în joc marile cestiuni naționale. N'am compromis interesele României dela 1848 până astăzi; am ținut peptu dușmanilor din lăuntru și din afară,

dela „poiana ursului“, până la „isvora“. Când voiu ajunge eu acolo, voiu sufla odată în corn, atunci porniți cu toții, d'ar fără larmă, căci larma de acolo bate tocmai unde vomu lua a doua gona. Decumva ursul ar fi culcat acolo, se duce, er noi umblăm de geaba.

Când ați ajuns pe „plai“, centrulu să stea loculu, er Chiforu cu aripa dreptă coboră până în riu, totu înșirați pânză. Ionu p'arlitulu cu aripa stângă, înșirați lanț, au să pășescă bărbătesc înainte, căci ei au să străbată o mare desime, peste nisce sghiaburi, locuri rele. Toderu cătană cu centrulu, are să aștepte, până ce aripa stângă a ajuns la „găunosa“; scii, unde a omoritu ursul boulu lui Gligoraș? Atunci să pornescă, ca să se împreune și să închidă „dosulu“ întregu. Chifore! când vei ajunge la „piscul vulturulu“, d'ar drumulu la doi căpăi, lui „pojaru“ și „pârjolă“; pe „trufașu“ și pe „frunză“, țineți-i legați, pentru a doua gona.

„Pojaru“ are năravu, decă dă de culcușulu ursulu, își ridică capulu în sus, apoi urlă odată, atunci să scii, că ursul e numai cătu olo. Unde auți câni bă-

tându, său puscile trăsind, în „linia“ pușcășilor, strinți-vă rândurile și înaintați bărbătesc spre acelu loc; dați gură, suflați din corn și trageți cu pistolele, ca să strimtorăți ursul, să iasă la „linia“.

Aveți grije, nu vă rupeți unii de alții, căci, îndată ce venatul a simțit pe venători, se întorce între gonaci, ascultă, și unde e liniște, unde nu-su gonaci, se strecură pe acolo și seapă.

Decă ați ajuns în apropierea pușcășilor, de o băătură de pușcă, stați pe loc și din loc să dați gură. Când s'a gătat gona, eșiți cu toții la „față“, scii unde e bătaia cocoșilor; atunci va fi vremea prândului, acolo imbucăm ceva, cu toții, apoi luăm a doua gona.

M'afți înțelesu?
— Înțelesu, bade Dinule!
— Așadără plecați!
Vătavulu gonacilor plecă, cu trupa sa, er „badea Dinu“ se întorse spre venători și le dice:

— V'afți încărcat armele?
— Da!
— Atunci veniți după mine. Fiesce-

vomă ține și pe viitor, urmându cu acea-și înțelepciune și același patriotism.

Încă câte-va cuvinte asupra cestiunei Românilor și voi termina.

D. ministru de externe a avut aerul să ne declare de inconștinți, citând cuvintele lui Ion Brătianu, pe care ar trebui să-l lăsați în tăcerea mormântului cel puțin încă câțiva ani.

Nu ați înțeles nici-odată pe marele Român, pe marele patriot Ion Brătianu; norocire că l-a înțeles tot românimea, atât din Regat cât și afară din Regat. Cătrețările locuite de Români și vă veți convinge, că dintre toți oamenii noștri politici, numele cel mai popular, cel mai iubit este numele lui Ion Brătianu. Nu atribuiți d-ru ministru, marelui patriot intențiune de a sta indiferent, d-a nu se preocupa de starea Românilor. Cuvintele pe cari le reproduceți astăzi ca să loviți în noi, ați uitat când, cum, și în ce împrejurări au fost d-șe.

Ceea ce putem răspunde noi, urmașii și prietini lui, e că altele erau vremurile atunci și altele sunt acum; alta era situațiunea atunci și alta este astăzi.

Dacă Ion Brătianu trăia astăzi, fiți siguri, că era de mult în fruntea noastră pentru a protesta în contra maltrărilor și persecuțiilor fraților noștri de dincolo.

Ion Brătianu își cunoștea prea mult țera, îi cunoștea prea deaproape aspirațiunile și scaderile sale pentru a nu-i compromite interesele. Nu era om care, sub pretextul de înaltă politică, să înlăture sau să ocolască cestiunile cele mari naționale, când el credea, că este oportun de a-le pune la ivel. Și cu toate acestea, apărând cu toată căldura cestiunile naționale, a știut să păstreze relații amicale cu toate puterile.

Discursul d-lui ministru P. P. Carp.

D. P. P. Carp, ministru al domeniilor: D-lor... să trec la altă cestiune, totu a-tată de importantă, de nu mai importantă.

D. Sturdza, șeful partidului liberal a adus la bara acestei Adunări cestiunea ardețore a Transilvaniei și cuvintele d-sale, în parte neînțelese, au fost explicate rându pe rându de d-nul Mărzescu și de d-nul Șendrea.

D. Mărzescu ni-a vorbit de idealul Românilor și d-șea, că fiă-care om de Statu trebuie să aibă un ideal, acela se va da pe toți Români uniți, fără să ne spună, d-șea așa se înțelege, uniți sub punctul de vedere politic, căci sub punctul de vedere etnologic, cred, că nu are nici o înțială, că suntem uniți.

Vă să d-șea idealul fiă-cărui om de stat român, trebuie să fiă unirea politică a tuturor Românilor.

Acăsta îmi reamintesc o conversațiune, pe care am avut-o, pe când eram ministru de externe, cu d. Hitrowo, ministrul Rusiei. Intr-o zi a venit d. Hitrowo la mine și ceea ce este strașnic, este, că absolut cu aceleași cuvinte, pe cari le-a întrebuințat d. Mărzescu, mi-a pus înainte idealul, ce ar trebui să aibă fiă-care om de stat din România. Și mi-a d-șit: D-le Carp, idealul unui ministru de externe trebuie să fiă unirea tuturor Românilor. Inutil să vă relatez răspunsul pe care i l-am dat, d-șea coincidența acăsta mi-se pare foarte straniu.

D. G. Mărzescu: Nici-odată n'am vorbit politică cu d. Hitrowo.

D. ministru al domeniilor P. P. Carp: D-șer nici nu v'am acusat de acăsta d-le Mărzescu (ilaritate). Știți, că Moliere d-șe: *on fait de la prose sans le savoir* (ilaritate).

D. Șendrea, totu comentându păreriile d-lui Sturdza, d-șea, că noi în conflațiunea viitoare europenă trebuie să facem din cestiunea Transilvaniei singura călăuză a atitudinii noastre politice, și după cum vor fi satisfăcuți ori nesatisfăcuți frații noștri de dincolo de Carpați, după acăsta singură călăuză trebuie să determinăm noi acțiunea noastră politică, fără să se întrebe — dacă Români numai dincolo de Carpați au frați și dacă nu sunt ore Români și dincolo de Prut?

Și dacă singura călăuză a politicii noastre internaționale trebuie să fiă păreriile fraților noștri de dincolo de Carpați și de dincolo de Prut, facu o ipotesă permisă, în casul unei conflațiuni între Imperiul rus și imperiul austro-ungar, cărora dintre frați avem să le dăm preferință? Fraților Români, totu atât de Români, și nu numai, că sunt Români, d-șer sunt și Moldoveni, d-le Mărzescu, de dincolo de Prut, ori fraților Români de dincolo de Carpați? Căci nu interesele acestei țări, nu aspirațiunile noastre la întărirea regatului României, nu de acestea după dumnealor trebuie să fim conduși, ci ceea ce are să ne conducă este cestiunea de a ști, dacă sunt împăcați Români de dincolo de Carpați, dacă sunt împăcați Români de dincolo de

Prut. Și de Români de aci, de vor fi să nu împăcați e indiferent, pentru-că aci nu avem nevoie, nici de a face frase sfărăitoare, nu avem nevoie de a crede, că suntem mari patrioți, pentru-că vorbim de neaternarea acestei țări, d-șer avem nevoie că ne facem populari, când vorbim de frații asupriți de dincolo, fără să vorbim însă și de partea cealaltă. Vrea să d-șea, unu primu lucru, care dovedesce neșiguranța viitorului, pe care îl reprezintă d. Sturdza.

Dacă ar fi, d-lor, așa numita neutralitate posibilă, încă ași înțelege cestiunea, d-șer convingerea mea e, că în mijlocul conflațiuni viitoare neutralitatea noastră nu e posibilă.

Vre să d-șea, speranța neutralității lăsați-o, d-șer dacă neutralitatea nu e posibilă, atunci prevederea cea mai elementară va face, ca la vreme să căutați unu sprijin, unu razim unde-va. Nu am păreri concepute; voiți alipirea cu tripla-alianță? Pofțim! Voiți alipirea cu alianța franco-rusă? Pofțim: alegeți.

D. G. Mărzescu: La timpul oportunu.

D. P. P. Carp, ministru al domeniilor: La timpul oportunu nu se face nimic. Dacă credeți, că aceia cari servesc astăzi, de exemplu, istoriei întregi viitoare, dacă gândiți, că Cavour și Bismarck au lăsat la timpul oportun de a se pregăti și nu au pregătit cu d-șecim de ani ceea ce au făcut ei, vă înșelați (Aplause).

Lucrul acesta se pregătesc de mai înainte, și de aceea vă d-șea: voiți una, alegeți-o; voiți pe cealaltă, alegeți-o, d-șer o politică, care se pretinde politică de prevedere și nu alege nici pe una, nici pe cealaltă, pentru Dumneșu, de ce sunteți așa de copii, cum credeți, că unu asemenea lucru e posibil? Și prin urmare nu veniți să ne dați sfaturi, ce duc la absurd. Dacă voiți, că guvernul să se pronunțe, atunci indicați-i pe față o liniă de purtare și vom avea a ne pronunța.

D-șer din toate vorbele d-văstră, din toate sfaturile d-văstră, nu am putut culege o singură idee, unu singur mijloc ce ar pute veni în ajutorul unei acțiuni serioșe. Frase gôle și asalt de popularitate pe spinarea țerei. Și de aceea, m'am permis a întrepre pe d. Aurelianu, că d-lui odată la putere nu va face ceea ce ne cere să facem, nu era o rară prociă, era o afirmațiune dată în cunoștință de cauză și basată pe știință, ce am, de modul cum Ion Brătianu a înțeles politica esternă a țerei sale. Ion Brătianu, d-le Mărzescu, nu lăsa totul la hazardul timpului oportunu.

Vrea să d-șea, d-lor, pe tărâmul economic d. Sturdza, șeful partidului liberalu ne promite o politică periculoșă; pe tărâmul politicii esterne d-lui ne dă sfaturi, pe cari nu le putem urma, pe cari nu le pôte nici d-lui urma, și pe cari cuteză a d-șea, fără temă de a fi desmînțit de împrejurări, nici unu guvern român nu le pôte urma.

D-șer frații de dincolo?

Să nu gândiți, că vreau să ocolesc cestiunea, să nu gândiți, că vreau să mă arăt, ca unu individ, care cu cea mai rece nepăsare se uită la suferințele Românilor de peste Carpați; evident că nu, d-șer prima întrebare care mi se pune este: Deslegarea acestei cestiuni stă în mâinile noastre, sau stă în mâinile lor? Convingerea mea intimă este, că nu stă în mâinile noastre, că stă în mâinile lor, și dacă este așa, de ce voiți să deșteptați într'ênșii speranțe de unu ajutor care nu le pôte fi de nici o valoare, căci deșteptându într'ênșii aceste speranțe poți amana unu lucru fără care nu pot nici Ungurii, nici Români să ducă unu trai bunu.

Cestiunea Transilvaniei are rădăcinile ei în tradițiun istorice, pentru ca să nu uităm, cum că raporturile dintre Români și Unguri erau în timpurile trecute, raporturi de la cuceritoru la cuceritu, și că secole întregi fiă-care Unguri se credea de o rasă superioară Românilor.

Credeți d-văstră că acestu lucru, care a prins rădăcină în creierul unui popor de atâtea sute de ani, se pôte șterge așa de ușor?

D-șer una din dificultățile soluțiunei acestei cestiuni, nu este atât în spiritul de neimpăcare al Românilor și a guvernului ungar, câtu este tocmai în aceste tradițiuni istorice, cari au creatu șovinismul ungaru și cari îi împedecă încă de a înțelege, că rolul lor astăzi nu pôte să fiă rolul de cuceritor față cu cuceriti, ci rolul de primus inter pares. Acăsta este ore posibilu? Eu cred, că da. Cred, că forțamente are să vie o vreme, unde Maghiarii vor înțelege, că pe cale de șovinismu nu pot să ajungă la nici unu rezultat și garanția despre acăsta nu o am în frasele gôle de aci, nu o am în plimbările ce se fac de studenți la Buzău și aiurca, nici în discursurile d-lui Sturdza, nici chiar în

asa d-șea intervențiune a d-lui ministru de externe, ci o am în mândria pe care o are fiă-care Român, ori-unde sa'r afla el, de sângele și limba lui (Aplause).

Și când Ungurii vor vedea că nu se pôte ajunge la nici unu rezultat cu șovinismul, atunci fatalmente—și sunt semne destul de caracteristice, cari mă fac să cred, că au început să vadă lucrul acesta — atunci d-șea, când vor vedea, că pe cale de desnaționalizare nu pot ajunge la nici unu rezultat, își vor pune întrebarea: Ce este mai bine să facem din Români, buni cetățeni ai acestui stat, sau răi cetățeni.

D. G. Sefendache: D-șer nu d-șea până acum.

D. ministru al domeniilor: Dacă nu d-șea până acum, și o d-șea astăzi, fiți siguri, că nu noi am contribuit.

D. G. Sefendache: După dv. n'ar fi d-șit nici-odată.

D. ministru al domeniilor: Când își vor pune întrebarea, dacă este mai bine să aibă unu ori răi cetățeni, atunci de sigur, că cestiunea este deslegată, și că vor da satisfacțiune revendicărilor legitime — căci nu toate sunt legitime — ale Românilor. Cu atât mai multu cu câtu, precum în mijlocul ureaulor celor mai inverșunate, precum în dosul luptelor aprinse politice la noi, se ascunde o muncă comună, totu așa în dosul acestei lupte aprinse dintre Maghiari și Români de dincolo se ascunde instinctul comunu, că aceleași interese îi unesc, că aceleași pericoli îi amenință și pe unii și pe alții, și că la ora pericoului sunt obligați a fi uniți, și că atunci abia vor fi suficiente forțele tuturor, unite la unu loc, ca să iasă triumfători. Și atunci când lupta comună și cunoscându ambele neamuri, cuteză a d-șea, Roismul comunu, îi vor duce la isbândă atunci se vor șterge tradițiunile din trecut de cuceritori și cuceriti și atunci vor fi cu toții, și Români și Maghiari, supuși credincioși ai aceluiași Imperiu, ai aceleași legi.

În așteptarea acăsta, eu cred, că orice pasu necugetat, ori-ce acțiune din partea noastră, care ar face să se presupună cum că noi, în loc să lăsam lucrurile la mersul lor firescu și să așteptăm desvelirea normală a acelu proces, noi vom să i dăm o soluțiune grabnică, eu cred, că în loc să ducă la soluțiune, noi nu vom face, decât să o împedecă sau să o întârziem.

De aceea vă lăsați cestiunea Transilvaniei. V'am arătat, că ea nu pôte fi călăuză politicii noastre. Înainte de toate avem interesele noastre de apărăt și ele reclamă o veghere și o muncă atât de încordată, în câtu nu avem vreme să ne ocupăm cu alții.

Ca Români urăm fraților de peste munți dobândirea de drepturi mai largi, d-șer soluțiunea cestiunei stă în înțelepciunea și în patriotismul lor, mai mult de câtu în frasele gôle, pe cari le-am putut rosti, după cum am d-șit să pe ubiță, fiă dela înălțimea acestei tribune. (Aplause).

SCRIRILE ȘILEI.

— 16 (28 Decemvre.

Istoricul gimnasiilor. Ministrul de culte și instrucțiune publică, contele Albin Csaky, a provocat pe toate direcțiunile gimnasiilor din țera, ca din incidentul mileniului, să scrie fiă-care istoricul respectivului gimnasiu în fruntea cărui stau. Atragem atențiunea direcțiunilor dela gimnasiile noastre confesionale, ca scrierea istoricului, ce-lu cere ministrul ungaru, să-o încredințeze bărbaților cu cunoștințe temeinice, și să caute cu totu prețulu a nu se falsifica dreptul istoric al gimnasiilor noastre.

— 0 —

Comitatele în contra noastră. La moțiunea comitatului Coșocnei, privitoare la „suprimarea uneltirilor ultraștilor valahi“, s'au mai alăturat comitatele: Mureșu-Turda, Treiscaune și Bars.

— 0 —

O mărturie a frățietății maghiaro-române. „Erdelyi Hirado“ povestesc, că într-o seră înainte de sărbătorile Crăciunului lor, într-o cafenea din Clușiu petreceau împreună mai mulți Români. De-odată intră înăuntru unu Maghiar din Maramureșu, pe care Români îl lușă în mijlocul lor și-lu primiră cu tota afabilitatea. Unul dintre Români, care tocmai ciocărtia la nisce șuncă de pe unu os, după ce isprăvi cu șunca, luă osul și puindu-i-lu ôspelui său maghiar în mână îi d-șe: „La-lu prietini și-lu rôte, ca să nu mai d-șea, că Valahul nu este frate cu Ungu-

rul; și așa era să-lu aruncăm cănilor.“ Ungurul astfelu împăcatu, tăcu și puse osul în busunar, ca o mărturie a frățietății maghiaro-române.

— 0 —

Procesu divorțialu interesant. Unu interesant procesu divorțialu se va pertracta la vicariatul din Budapesta. Sarolta Biederman a pornit procesu de despărțire contra bărbatului său — ministrul de honveți Br. Geza Fejervary.

— 0 —

Facultatea de teologie din București. „Monitorul“ publică regulamentul pentru facultatea de teologie dela universitatea din București; din elu estragem următoarele: În facultatea de teologie se propun următoarele studii: a) Enciclopedia și metodologia studiilor teologice; b) Limba ebraică. Arhologia biblică. Introducerea în cărțile vechiului testamentu. Exegesa asupra textelor din vechiul testament; c) Gramatica idiomului grecu, în care sunt scrise cărțile Noului Testamentu, ermeneutica, exegesa din Noul Testament; d) Istoria generală a bisericei, istoria bisericei române, statistica bisericească; e) Patrologia, istoria dogmelor; f) Teologia dogmatică, apologetica, simbolica; g) Teologia morală; h) Omiletica, liturgica și anticitățiile bisericești, pastorală, catehetica; i) Dreptul bisericescu. Studenții facultății de teologie ascultă la facultatea de litere și filosofie următoarele cursuri: a) Istoria țerei, istoria limbei și literaturii române; b) Psihologia și istoria filosofiei grece; c) Limba latină sau greacă, după alegerea studentului. Cursurile facultății de teologie țin patru ani. Studiile se propun în trei ani, ér anul alu IV-lea este rezervat pentru esamenele generale de licență și susținerea teșei. Cursurile încep la 1 Octomvre.

— 0 —

Nunta de argintu a lui S. Smilles. Cunoscutul scriitoru Samuil Smilles, ale cărui opuri filosofice sunt traduse în toate limbile din Europa, și-a serbatu zilele acestei nunte de argintu, cu care ocaziune elu a fostu obiectul unor mari ovațiuni. Smilles a fostu la începutu medicu; celu dintăiu op alu lui l'a scrisu când era de 45 de ani, anume biografia lui Stephenson. Celu mai popularu op alu său s'a publicat sub titlul „Self-Help“ (Ajutorarea proprie); acestu op, cunoscutu și cetitorilor fôei noastre, s'a vëndut, în originalu englesescu, în 180,000 esemplare.

— 0 —

Călindarul plugarului pe an 1894, constătoru din 9 côle de tipar, cu unu bogat cuprinsu literar pentru popor, cu felurite scrieri economice, multe de poezii frumoșe, totu felulu de povești pentru trebuințele țilnice, câte-va pagini de glume, proverbe, gâcitur și alte multe. Acăstu călindaru, redigiatu de Ioan Georgescu, se pôte cumpăra dela Tipografia A. Muresianu în Brașov, dela Librăria Ciurcu în Brașov, dela Societatea de Consum în Blășiu, cum și dela toate librăriile din țera. Prețulu 25 cr., cu porto cu totu 30 cr. Pentru România: 80 bani.

— 0 —

5. O specialitate austriacă. Pațienților de stomac se recomandă prafurile veritabile ale lui Mllo ca unu medicamentu deja aprobatu și forte bunu pentru digesiune. 1 Cutie fl. Se pôte căpăta țilnicu prin pstă dela farmacistul A. Moll, liberant alu curții imp. și r. din Viena, Tuchlauben 9. În farmaciile din provinciă să se cêră espres preparatele lui Moll provădute cu subscrierea și marcă de contravenție.

Omoru politicu în Praga.

„Politik“ din Praga aduce următoarele amănunte despre unu omor, ce s'a întemplatu acolo în 23 Decemvre și despre care amu amintit și noi ieri. Eță ce scrie numitul oșganu:

La 8 ore din sera de 23 Decemvre s'a lătitu în orașu o scire aproape de necrețut, scirea, că Rudolf Mrva — Rigoletto din Toscana — a fostu asasinat. Scirea acăsta a pricinuitu senzațiă cu atât mai mare, că Dr. Herold l'a numit în parlamentu agentu provocatoru și elu încă a fostu pe banca de acusat în procesul

Omladinei. Cercetarea a constatat, că Mrva a fost strâpunsă c'unu pumnal în dreptul inimei și că înainte de a i-se aplica împunsătura, a fost sugrumată de gât c'o funia. Făptuitorii au fost prinși, ei se numesc *Dolezal* și *Dragun*. Din ascultarea criminalilor reese, că omorul a fost plănuțit de multă. Autorul intelectual al omorului este unu anumit *Krziz*, care mereu imputa lui *Dragun* și *Dolezal*, că nu pot să stingă viața unui trădător. La ascultare *Dolezal* se fi declarat, că poliția se fia cu mare băgare de seamă căci *Omladina* plănușese și alte omoruri, ba că sunt luați la ochii personajii înalte.

La întrebarea comisariului de poliția, că ce i-a îndemnat a săvârși crima, *Dolezal* și *Dragun* au răspuns, că vorbirea lui *Herold* din parlament, pe care au cetit'o, în „*Ceska Politika*“.

O telegramă din Viena spune, că deputatul *Herold* ar fi declarat unu diarist, că omorul din Praga este o dovadă despre aceea, că deputații ceși au avut mare dreptate, când au adus la cunoștință iritația deosebită a poporului ceșu. Atunci ne-au risu, dișe *Herold*, și a trebuit să se întempe unu omor, ca ochii lumii să se deschidă.

Totu o telegramă din Viena aduce scirea, că deputatul *Herold* s'ar fi sinucis. Scirea acesta însă are lipsă de confirmare.

Congregațiunea din Deva.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.“)

Deva, 28 Decembrie n. Reprezentauții români comitatensi, în congregațiunea ținută ađi, au apărut cu multă bărbăție causa română. Cu deosebire propunerea *Bartha*, prezentată de comitatul Clușului și pusă la ordinea dișei, a fost în mod energetic și cu motive tari combătută de cătra membrii români. Cu tôte că acestă propunere n'a fost susținută nici ch ar de membrii maghiari, majoritatea maghiară a primit să facă reprezentațiune la dietă în cauza închipuitelor agitări românesce, în același sens, ca și congregațiunea din Clușiu. În decursul debaterilor membrii români au continuat ași face datoria. Discușiunile continuă.

Resultatul

sortirei de obiecte, arangiate de „Reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea Bisericeii gr. cat. din Sibiu“ la 25 Noemre 1893, în favoarea fondului său Finej.

67) O punguliță pentru bani 794; 68) O ținătoare de flori 644; 69) O dosă de tutun (cătelu) 576; 70) Unu servietu țărănesc 152; 71) O lampă de masă 533; 72) O dosă pentru zaharu 706; 73) O decorațiă de masă (cătelu) 1016; 74) O decorațiă de părete 486; 75) O ținătoare de chibrite 536; 76) O rosă pentru fotografii și o corfiță 941; 77) O punguliță pentru tutun 476; 78) O tavă 1091; 79) 2 vase de flori 319; 80) O ramă pentru fotografii 375; 81) O ținătoare de pome 1077; 82) Unu ștergător de pene 761; 83) O farfuriă pentru cenușă 308; 84) Unu paharu pentru dulceta 307; 85) O ținătoare de chibrite 1027; 86) O decorațiă de părete 283; 87) O zaharniță 259; 88) O ținătoare de orologiu 621; 89) O decorațiă de părete 928; 90) O farfuriă pentru cenușă 120; 91) Curtea de Argeșu (carte) 446; 92) O ținătoare de bijuterii 416; 93) 2 părechii de ciorapi 129; 94) O ținătoare de chibrite și o tavă pentru cenușă 395; 95) O tavă pentru lampă 10; 96) O decorațiă de părete 285; 97) O ținătoare de țigări 113; 98) O ținătoare de orologiu și unu servietu 854; 99) O ținătoare de bilete și o tavă pentru cenușă 1042; 100) Unu călimaru cu calendaru 436; 101) O ținătoare de pome din argintu de China 41; 102) O ținătoare de bilete 448; 103) O păreche legătoare de ciorapi 893; 104) Unu paharu cu flori 38; 105) O ținătoare de epistole și o ștergătoare de pene 1037; 106) Oramă pentru fotografii 233; 107) O farfuriă pentru cenușă

163; 108) Souvenir de Blașiu (albumu) 286; 109) O dosă pentru tutun (capu de turcu) 506; 110) O tavă pentru lampă 792; 111) O carte (Foi comemorative) 399; 112) O dosă de peatră dela Cozia 278; 113) O ținătoare de orologiu 386; 114) 2 mangete pentru perdele 597; 115) Decorațiă de părete 508; 116) O ținătoare de epistole 1146; 117) O dosă pentru tutun 828; 118) O ținătoare de perie 974; 119) O tavă pentru lampă 104; 120) Unu servietu pentru castane 1150.

Sibiu, 25 Novembre 1893.

Maria Popp de Hărșianu m. p. presidentă.

Emilia Tilea m. p. cassieră. *Nic. Toșan* m. p. secretar.

Notă: Căștigurile sunt de a se ridica în terminu de 30 dișe, dela publicarea listei prezente, dela presidenta reuniunii d-na *Maria P. de Hărșianu* (Sibiu, strada Cislădiei nr. 16) pe lângă producerea bilețului de participare și trimiterea a 36 cr. ca spese postale. Căștigurile, ce nu se voru ridica în terminu indigitat, se voru considera ca cedate în folosul reuniunii.

Literatură.

În Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov a apărut: „*Călătoria lui Stanley prin Africa centrală*“ (1874—1877) povestită cu deosebire pentru tinerime de R. Roth. Traducere de *Andreu Bărcănu*, profesor în Brașov. Ediția a doua. Cu portretul lui Stanley, alte opt ilustrațiuni și o chartă. Editura librăriei Ciurcu, Brașov. Form. 8° de 204 pag. Prețulu 50 cr. — Istorisirea renumitei călătorii a lui Stanley prin Africa centrală, multe și pățanii, ce le-a avut în atingerile lui cu sălbaticii, oferu pentru ori-cine o lectură nu numai de totu plăcută și interesantă, dăr în același timp și forțe instructivă și folositoare; mai alesu pentru tinerime e recunoscută acestă carte, ca una din cele mai bune și mai alese lecturi.

O dramă pe mare. În curându se va începe la autoritatea maritimă din Brest, unu procesu pentru următorea dramă teribilă, care s'a întâmplat pe bordulu unu vaporu. — Vaporulu „*Ninorahiti*“, proprietatea prințului *Hinoi*, unu nepotu alu regelui din Tahiti, Pomare V, părăsi la 17 Dec. 1891 portulu *Papeete*. Personalulu se compunea din 5 persoane, sub comanda indigenulu *Tehahe a Tara*; unu Englesu, anume *Iosif Rorique*, era locotiitorulu său și unu anume *William Gibson*, care avea să supravegheze încărcătura vaporulu. Neîntorcându-se vaporulu în timpu de unu anu, trimite prințulu *Hinoi* unu vaporu englesu în căutarea dispărutulu „*Ninorahiti*“. Acesta nu putu să afle altceva, decât, că *Iosif Rorique* luase în *Kan-Kara* pe bordu și pe fratele său *Alesandru*. Puținu timpu după aceea însă autoritățile spaniole din insulele *Caroline* confiscară corabia „*Poi Avarna*“, care în realitate era „*Rinorahiti*“. Cu acestă ocașiă se află totulu. În 5 Ianuarie 1892, în apropiere de *Morutea*, luă *Iosif Rorique* serviciu pe corabiă dela 8 până la miezul nopței, fratele său se ținea pe lângă el. Căpitanulu se culcase din cauză căldurei, pe bordu și adormise: ômenii durmeam în caiute. De-odată auziră bucătarulu *Mirey* și *Gibson* două împușcături de revolver și pe urmă șgomotulu unu corp, care cădea în apă, — era alu căpitanulu. *Alesandru Rorique* chemă în fine pe *Gibson* și îl împușcă și pe el și îl aruncă în mare. Pe urmă chemară pe *Mirey* și îi spuseră, că 'i dărușese viața, dacă va tăcea. În diua următoare, dădură matrosilor româ și doi, cari baură, muriseră otrăviți, cei-alți 2, cari mai rămaseră, se aruncară în mare de desperare. Rămăseră ast-fel pe bordu cei 2 frați și bucătarulu. Ei își schimbară numele lor și pe alu lui *Mirey*, er corabia fu botezată „*Poi Avarna*“. În *Ponape* debarcară de pe corabiă și mâncară la unu birtu. Pe urmă porunciră lui *Mirey*, ca să plece pe corabiă. Elu refuză, atunci cei 2 frați îl țeriră până la corabiă. Pe drumu *Mirey* se plânse unu oficeru, că cei 2 frați sunt

nise asasin și ast-fel ei fură arestați. — Se așteptă cu mare nerăbdare rezultatulu acestui procesu senzaționalu.

Femeile în America. Se șerie, că în privința socială femeile nicăiri nu sunt atât de emancipate și independente, ca în America. Aprôpe unu pătrar de milionu face numărulu acelor femei, cari ele înșele își agonisesc traiulu vieței. După cea mai nouă statistică, în Statele unite se află dintre femei: 155,000 profesore; 14,436 comerciant de sine stătătoare; 21,071 comptabile; 46,800 agricultore; 13,182 profesore de musică; 2,428 doctorițe; 2,136 arhitectore; 1061 artiste; 580 diariste; 320 scriitoare; 165 preotese, (cari portă funcțiunea de preotă); și 110 avocatese, (cari portă funcțiunea de avocată).

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Decembrie 1893.

Renta ang. de aur 4%	116 50
Renta de corone ang. 4%	94 10
Impr. câl. fer. ang. în aur 4 1/2%	125.30
" " " " argint 4 1/2%	101 —
Oblig. " " " de aut. I. emis.	122 25
Bonuri rurale ungare.	94 35
" " croate-slavone.	98.25
Imprum. ung. cu prețiu.	147.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	141.—
Renta de hârtie austr.	97.40
" " argint " " " "	97.30
" " aur " " " "	118.35
Losuri din 1860	145 50
Ații de-ale Băncei austro-ungar.	998.—
" " ung. de credit	418.—
" " austr. de credit	345.25

Napoleon d'ori	9.93 1/2
Mărci i ap. germ.	61.30
London (lire sterlinge).	124.75
Rente de corone austr.	96.25

Cursulu pieței Brașov.

Din 26 Decembrie 1893.

Bancnote rom. Camp.	9.83	Vend.	9.85
Argintu român.	9.75	"	9.80
Napoleon d'ori	9.90	"	9.93
„ „ „	5.80	"	—
Ruble ruseci	130. 1/3	"	—
Mărci germane	61.—	"	—
Lire turcesci	11.22	"	—
Scris. fonc. „Albina“ 6%	—	"	—
" " " 5%	101 50	"	102 50

Proprietaru: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoru responsabil: **Gregoriu Maior.**

PUBLICAȚIUNE.

„ARIEȘANA“

institutu de credit și economii, societate pe acțiuni în TURDA.

Pin acesta aduce la cunoștința Onoratulu publicu, că pentru depunerii pe timpu mai îndelungatu (peste unu anu) din 1-ma Ianuarie 1894 st. n. dă 6% și solvesce darea.

Turda, 27 Dec. 1893.

324 1—3 **Direcțiunea.**

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectulu de lecuri durabilă alu Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomachu și pantece, în contra căreilor și acrelei la stomachu, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bole femeesci a luată acest medicamentu de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce.—Prețulu unu cutii-originate sigilate i fi. v. a.

Falsificațiune se voru urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbulu lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca unu remediu popularu cu deosebire prin trasu (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcălă. Prețulu unu sticle-originate plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylic)

La întrebunțarea dișnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură că acestă apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dișnilor. Prețulu sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistulu A. Moll, c. și r. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9. Comande din provinciă se efectuează dișnic prin rambursă postală.

La depozite se se cătră anumitu preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr Kelleman și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Heshshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

77.—43.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Pesta la Brașov:**
Trenulu de persoane: 8 ore dimineța.
Trenulu accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenulu mixtu: 10 ore 25 minute sêra.
- Dela Bucuresci la Brașov:**
Trenulu accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenulu mixtu: 7 ore 1 minute sêra.
Trenulu accel.: 10 ore 17 minute sêra.
- Dela Zêrnesci la Brașov.**
Trenulu mixtu: 6 ore 10 min. dimineța.
Trenulu mixtu: 1 ora 14 min. după am.
- Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.**
Trenulu de persoane: 8 ore 18 min. dimini.
Trenulu mixtu: 1 ore 49 min. după am.
Trenulu mixtu: 6 ore 56 min. sêra.

Plecarea trenurilor din Brașov:

- Dela Brașov la Pesta**
Trenulu mixtu: 5 ore 10 min. dimineța.
Trenulu accel.: 2 ore 45 min. după am.
Trenulu de persoane: 7 ore 43 min. sêra.
- Dela Brașov la Bucuresci:**
Trenulu accel.: 5 ore 15 minute dimini.
Trenulu mixtu: 11 ore înainte de amieză.
Trenulu accel.: 2 ore 19 min. după am.
- Dela Brașov la Zêrnesci:**
Trenulu mixtu: 9 ore 5 min. dimineța.
Trenulu mixtu: 4 ore 55 min. după am.
- Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.**
Trenulu de persoane: 5 ore 46 min. dimini.
Trenulu mixtu: 8 ore 50 minute a. m.
Trenulu mixtu: 3 ore 10 min. după am.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrișei administrațiunii. În casulu publicării unu anuciu mai

mult de odată se face scăde mēntu, care creșce cu cătră publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“